

ΚΑΜΜΕΝΑ ΣΕΡΒΙΑ. Άλλη εικόνα, που μας δείχνει το δρόμο προς Αγία Κυριακή. Διακρίνεται το πλατάνι μπροστά στου Κοντοδίνου και στο βάθος το καμπαναριό της Αγίας Κυριακής

Έρχεται όμως η θύελλα του δεύτερου Παγκοσμίου πολέμου 1940-1944 κατά τον οποίο τα Σέρβια πλήρωσαν βαρύτατο φόρο. Ενώ τα ελληνικά στρατεύματα μάχονταν ακόμη στο Βορειοηπειρωτικό μέτωπο, κατά των φασιστών Ιταλών επίδρομικών, οι σιδηρόφρακτες γερμανικές στρατιές, αφού κάλυψαν ολόκληρο το έδαφος της Ευρώπης, την 6η Μαρτίου 1941 πατούσαν και στο Ελληνικό έδαφος.

Την 13η Απριλίου του 1941 τα Σέρβια βομβαρδίζονται από τα γερμανικά αεροπλάνα και πολλοί Σερβιώτες άμαχοι σκοτώθηκαν.

Την 15η Απριλίου 1941 οι Γερμανοί μπαίνουν στην πόλη. Η περίοδος κατοχής ήταν μια σκληρή δοκιμασία, όπως για όλη την Ελλάδα έτσι και για τα Σέρβια. Τον Φεβρουάριο του 1943, μια μικρή δύναμη των Γερμανών εγκαταλείπει τα Σέρβια και προχωρεί προς την Κοζάνη. Οι Ελληνικές δυνάμεις όμως ανατινάζουν την ξύλινη γέφυρα του Αλιάκμονα, που είχε στηθεί από τους Γερμανούς για να αντικαταστήσει τη σιδηρένια γέφυρα η οποία ανατινάχτηκε από τους Άγγλους κατά την αποχώρησή τους από την Ελλάδα μετά την κατάρρευση του Αλβανικού μετώπου.

Στις 6 Μαρτίου 1943 Ιταλική φάλαγγα που πήγαινε από την Ελασσόνα στη Σιάτιστα, πέρασε από τα Σέρβια και έμεινε 2-3 μέρες ώσπου να κατασκευάσει καινούργια γέφυρα στον Αλιάκμονα. Σε συνεννόηση με τους Γερμανούς οι Ιταλοί τις μέρες αυτές καταστρέφουν και ρημάζουν 1.100 σπίτια. Τα Σέρβια καταστρέφονται ολοκληρωτικά, μόνο το ορφανοτροφείο και 2 ή 3 σπίτια γλιτώνουν από τη μανία των κατακτητών. Πάνω από 40 Σερβιώτες εκτελούνται ή καίγονται ζωντανοί, τη μαύρη εκείνη ημέρα του ολοκαυτώματος. Ο αριθμός των νεκρών ξεπερνά τους 70 τις επόμενες μέρες.

Οι Σερβιώτες από τα γύρω βουνά, βλέπουν έντρομοι τα σπίτια τους και τον κόπο τους να καίγονται επί μέρες ολόκληρες χωρίς να κάνουν το παραμικρό. Μεταξύ των άλλων κήκαν και οι τρεις ναοί της πόλης. Ο Ναός της Αγίας Κυριακής, ο Ναός του Αγίου Γεωργίου και του Αγίου Νικολάου και το εξωκλήσι της Παναγιοπούλας. Τα Σέρβια από μια πλούσια αρχοντική και γεμάτη μορφωμένο και καλλιεργημένο κόσμο πόλη, μετατρέπεται σε μια φτωχή, μικρή και ανυπαρκτή κωμόπολη.

Δυστυχώς όμως το δράμα δεν τελειώνει εδώ για τα μαρτυρικά Σέρβια. Οι Γερμανοί ξανάρχονται και σκορπούν τον τρόμο και τον φόβο σε όλη την επαρχία, δεν χαρίζονται σε κανένα, σκοτώνουν και καίνε τα πάντα. Έτσι ήρθε και η σειρά των χωριών να καούν κι αυτά ένα χωρίς έλεος από τους γεμάτους μίσος και εκδίκηση Γερμανούς. Η Λάβα, ο Μεταξάς, το Τριγωνικό, το Πολύραχο, το Παλιγοργάσανο, το Μοσχχωράι, η Καστανιά, το Λιβαδερό, και το καταφύγι έγιναν στάχτη. Όλη η Επαρχία Σερβίων πλήρωσε με αίμα και θυσίες την καταστροφική μανία των Γερμανών.

ΚΑΜΜΕΝΑ ΣΕΡΒΙΑ. Η εικόνα από του Κοντοδίνου το μαγαζί προς «Κουκουμπέτσι»

Τον Οκτώβριο του 1944 οι Γερμανοί τελικά φεύγουν από τα Σέρβια ολοκληρώνοντας την καταστροφή, καίνε και το επιβλητικό και μεγαλόπρεπο οικότροφείο Σερβίων το μόνο που είχε απομείνει από τους Ιταλούς.

Τα Σέρβια του Οκτωβρίου του 1944 ήταν ένα απέραντο νεκροταφείο, ήταν μια μικρή Πομπήια. Εκατοντάδες νεκροί και τραυματίες, νοικοκυριά ολόκληρα έγιναν στάχτη, η κτηνοτροφία που με κόπους και θυσίες είχαν στήσει οι κάτοικοι της Επαρχίας Σερβίων διαλύθηκε εντελώς και τα υπέροχα και πλούσια σπίτια των Σερβίων που ήταν πραγματικά στολίδια σε όλη τη Δυτική Μακεδονία, μαζί με τα τεράστια Δημόσια κτίρια έγιναν στάχτη χάθηκαν οριστικά και ολοκληρωτικά.

Οι κάτοικοι των Σερβίων, που είχαν καταφύγει στα γύρω βουνά άρχισαν να επανέρχονται στα Σέρβια μετά την αποχώρηση των Γερμανών. Πολλοί όμως απ' αυτούς μετανάστευσαν σε διάφορα μέρη της Ελλάδας όπως στην Κοζάνη, Βέροια, Θεσ/νίκη, Λάρισα, Βόλο, Κατερίνη, Αθήνα και εγκαταστάθηκαν εκεί. Στα Σέρβια έρχονται και εγκαθίστανται νέοι κάτοικοι από τα γύρω χωριά και κυρίως από την Καστανιά, Μεταξά και Λιβαδερό.

Η ανοικοδόμηση της Πόλης έγινε με αργό ρυθμό, λόγω των γνωστών εσωτερικών έριδων (εμφύλιος πόλεμος), της εγκατάστασης των κατοίκων στην υπόλοιπη Ελλάδα, της μετανάστευσης των Σερβιτών κυρίως στη Γερμανία και στην Αμερική.

Το κείμενο είναι από "ΤΟ ΔΙΚΤΥΟ ΜΑΡΤΥΡΙΚΩΝ ΠΟΛΕΩΝ ΚΑΙ ΧΩΡΙΩΝ"